



## Inventaris documentatie tram Overig Zuid-Holland

*Stichting NVBS-Railverzamelingen*

### **Auteurs**

Sam de Lange en Dirk Eveleens Maarse

beheerder collectie documentatie tramwegen Nederland en vroegere koloniën

✉ [documenttram@nvbs.com](mailto:documenttram@nvbs.com)

versie 18 februari 2020

### **Introductie**

Deze inventaris bevat de documentatie van de trambedrijven en door de spoorwegmaatschappijen geëxploiteerde tramlijnen in de Provincie Zuid-Holland, uitgezonderd de steden Den Haag en Rotterdam plus de NZH inclusief de bedrijven die in de NZH opgingen.

De verzameling is ingedeeld naar onderwerp en opgeborgen in archiefdozen. In elke doos bevindt zich een aantal archiefmappen, gevuld met een bepaald onderwerp, vaak onderverdeeld in “bundels”. Ook vermeldt de hier gepubliceerde lijst de belangrijkste individuele documenten.

Veel onderzoekers – vooral in het pre-internet-tijdperk – legden hun bevindingen op papier vast. Deze eigen documentatie noemen wij “huisvlijt”. Zo bevat de collectie een relatief groot aantal materieel- en routelijsten en zelf getekende kaartjes. Hoewel er intussen betrouwbare literatuur beschikbaar is en er weinig onopgeloste vragen meer overblijven, is het interessant te zien hoe eerdere generaties er in slaagden de toen vaak nog braakliggende historie te reconstrueren.

Onderstaande lijst beoogt een redelijk gedetailleerd overzicht te geven van de collectie. Een complete lijst van alle aanwezige documenten is ook aanwezig, maar deze is minder geschikt voor online publicatie.

De collectie is op afspraak te raadplegen. Neem hiervoor contact op met de beheerder van de verzameling Documentatie Tramwegen Nederland en geef daarbij zoveel mogelijk aan waar uw belangstelling naar uitgaat. Voor de contactgegevens zie hierboven. Bij een onaangekondigd bezoek aan de archiefruimte in Amersfoort is meestal geen gelegenheid om op specifieke vragen in te gaan.

## TRAMS IN OVERIG ZUID-HOLLAND

### **Gebruikte afkortingen**

NBM -- Nederlandsche Buurtspoorweg-Maatschappij  
NCS -- Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij  
NRS -- Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij  
RET – Rotterdamse Elektrische Tram  
SHV – Steenkolen Handels Vereniging  
NRS -- Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij  
SS – Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen

### **TRAMWEG-ONDERNEMING GOUDA – BODEGRAVEN (OGB)**

#### **STOOMRAMWEG-MAATSCHAPPIJ “GOUDA” (SG)**

#### **DE ALGEMEENE TRAM-MAATSCHAPPIJ (AT)**

#### **TRAMWEG GOUDA – BODEGRAVEN (TGB)**

#### **MAATSCHAPPIJ TOT EXPLOITAITE VAN TRAMWEGEN (MET)**

#### **Lijn Gouda—Bodegraven**

**DOOS: 139**

**Map: SG / ATM / TGB**

**Bundel:** Basis en Rollend Materieel

Basisinformatie

Getekend netkaartje

Materieellijsten en beschrijving

**Los:**

Overeenkomst SS en AT kruisen stations sporen Gouda en Bodegraven, 1905

Dienstregeling, 1900, 1909

Sporenplan station SS Bodegraven

Artikelen

### **MAATSCHAPPIJ TOT EXPLOITATIE VAN STAATSSPOORWEGEN (SS)**

#### **NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN (NS)**

#### **Lijn Gouda – Schoonhoven**

**DOOS 139**

**Map: SS (Gouda)**

Overeenkomst Staat / SS over exploitatie Gouda – Schoonhoven. 1911

Netkaartje

Materieellijst

Bericht publicatieverbod laatste tram, in 1942

Krantenband,, De Telegraaf”, periode 1930-1937

### **RIJN – GOUWE LIJN (RGL)**

**Pro Memorie**

Opgenomen bij de Spoorwegdocumentatie

### **HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ (HSM)**

#### **NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN (NS)**

#### **Lijn Den Haag HS – Scheveningen / Anna Pawlonastraat**

**DOOS 139**

**Map: HSM 's-Gravenhage**

**Bundel:** Formeel

Aanschrijvingen Tractie en Materieel, 1891-1915.

Dienstorders, 1886

Locomotiefdiensten 1908, 1909 en 1915

Waarnemingen locomotieven en rijtuigen 1917 / 1918,1921, 1925

Waarnemingen 1925; N.J. van Wijck Jurriaanse.

**Bundel:** Weg en Werken

Schetsen sporensituaties

Tekeningen sporensituaties

Diverse overeenkomsten tussen HSM en Gemeente 's-Gravenhage, 1884 – 1931

Correspondentie B&W en HSM over vergunning., 1884 - 1893

Bijzondere voorschriften HS – Loosduinseweg, 1956

**Bundel:** Dienstregelingen

Dienstregelingen 1887 - 1923

**Bundel:** varia

Aantekeningen verschillende

Artikelen en krantenknipsels

**WESTLANDSCHE STOOMTRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (WSM)**

**WESTLANDSCHE STREEKVERVOER MAATSCHAPPIJ (WSM)**

**VERENIGD STREEKVERVOER WESTNEDERLAND (WN)**

**HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ (HSM)**

**NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN (NS)**

**Lijnen in het Westland**

**DOOS 140**

**Map: WSM Varia**

Brochure (Duits) 1914

Westlandsche Courant, bijlagen bij 50-jarig bestaan WSM, 1931.

Gedenkschrift (50 jaar WSM)

Artikel De geschiedenis van de WSM, 1941

Artikel 75 jaar WSM 1881-1956, 1955

Brochure 75 jaar WSM 1881-1956

Diverse brochures en artikelen

Aantekeningen

Chronologie

Gebruiksdrukwerk

**Map: WSM Bestekken**

Diverse bestekken, gebouwen, bruggen, lijnen en andere kunstwerken, 1902 - 1926

**Map: WSM Weg en Werken**

**Bundel** Opening en sluiting; stations

Lijsten Chronologie

Museum Tramstation Schipluiden, 19899.

Artikelen over stations

**Bundel:** Het net en de details

Tekeningen lijnen, dorpspassages en emplacementen.

Topografische kaarten

Uitspraak geschil aanleg tramweghaven Honselersdijk

Overzicht Weg en Werken 1942.

Rapport exploitatie goederendienst; 1958.

Stukken over het goederenvervoer 1963 – 1964.

Over sluiting Loosduinen – Schipluiden; 1967.

Aankondiging sluiting Loosduinen – Den Hoorn

**Bundel:** Brug Schipluiden

Brochure De trambrug bij Schipluiden, 1997, incompleet

Knipsel over de brug uit

Lijst overeenkomsten bouw bruggen 1909-1914

**Map: WSM formeel**

KB 166 Vernietiging Raadsbesluit Loosduinen, 1889

Stukken met betrekking tot statuten en statutenwijzigingen 1891 – 1934

Stukken Gemeente Delft 1894 - 19312

Overeenkomsten 1906 – 1910

Onteigeningswet voor emplacement Monster, 1904  
Beschikking over vergunning bus Leiden – Leidschendam, 1939  
Bericht aan aandeelhouders over overnamebod, 1940  
Aandelen 1942

Overzicht concessiewijzigingen 1965 - 1969

#### **Map WSM diversen**

Instructie vervoer reizigers en bagage 1882 (HSM)  
Correspondentie 1899 - 1937  
Afschrift uit Het Orgaan over Broodheerentirannie, 1913  
Brief WSM aan OSM Vraag over invoering dienstboekje, 1916  
Reglementen en dienstvoorschriften,  
Nota vervoer Wehrmacht personeel twee extra trams, 1943  
Delen Algemeen Rijksarchief--inventaris o.a. advies WSM in 1932.

#### **Map Directiekamer**

Overeenkomst, concessie, 1905  
Wetsontwerp nadere overeenkomst, 1909  
Wijzigingen overeenkomst 1909 – 1928  
Goedkeuring inkrimping dienstregeling, 1925  
Concessie 1947

#### **DOOS 141**

#### **Jaarverslagen WSM**

Jaarverslagen 1893 – 1898 in mapje en los  
Jaarverslagen 1897-1970 ingebonden

#### **Map: WSM Dienstregelingen publiek tot 1930**

Dienstregelingen op affiche tot 1929

#### **Map: WSM Dienstregelingen publiek sinds 1929**

Dienstregelingen op affiche 1929 - 1934  
Dienstregelingenboekjes 1929 - 1943  
Dienstregelingen Goederendienst 1942 - 1956

#### **DOOS 142**

#### **Map: WSM Rollend Materieel 1**

Overzichten en beschrijving materieel, verschillende auteurs

#### **Map: WSM Rollend Materieel 2**

Overzichten en beschrijving materieel, verschillende auteurs

**Bundel:** materieelstaten

Opgaven aan Raad van Toezicht van de mutaties 1922-1941 en 1948.

**Bundel:** materieelgegevens

Hoofdafmetingen rollend materieel, Raad van Toezicht 1922-1930.

**Bundel:** stoomlocomotieven

Akten van Vergunning loc'n 6-9.

Overzicht locomotieven plm. 1904

**Bundel:** Gastram en motortram

Verslag proefritten

Artikelen

Hoofdafmetingen rijtuig

### **SCHIEDAMSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (SdTM)**

#### **DOOS 142**

#### **Map: SdTM**

Basisinformatie

Artikel met tekeningen remise en rollend materieel

Artikelen

Schets lijn

Materieellijsten

Samenvatting Gemeente-Archief Schiedam

Tekeningen rollend materieel en remise

Jaarverslag 1908

## **SCHIELANDSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (SITM)**

### **DOOS 142**

#### **Map: SITM**

Basisinformatie

Schets lijn

Materieellijsten

Aantekeningen

Afbeelding

## **ROTTERDAMSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (RTM)**

### **Paardentrams stadsnet Rotterdam**

### **Stoomtram Rotterdam – Schiedam**

### **Paardentrams elders in den lande**

#### **DOOS 142**

#### **Map: RTM – Rechter Maasoever – 1**

Instructie conducteurs en koetsiers, 1879

Reglementen, 1879, 1887

Overeenkomst met SS over huur bij station DP, 1882, 1895

Jaarverslag 1882 (artikel)

Overeenkomst SS-NRS-RTM overdracht vergunning sporen bij station Maas 1890

Dossier Memories vervoersontwikkeling 1880-1935

**Bundel:** Gemengde aantekeningen

**Bundel:** Rollend materieel normaalspoor

Lijsten en aantekeningen van diverse auteurs, ook exploitatie in den lande

#### **Map: RTM – Rechter Maasoever – 2**

**Bundel:** lijnenlopen

Lijsten en correspondentie

**Bundel:** lijnenkaarten

**Bundel:** sporenkaarten.

**Bundel:** getekende sporenkaarten 1:12.500.

**Bundel:** details sporenligging.

**Bundel:** dienstregelingen 1902 met lijnenloop. ©

## **ROTTERDAMSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (RTM)**

### **Eilandennet Zuid-Holland en Zeeland**

#### **DOOS 143**

#### **RTM Formeel**

#### **Ingebonden Mededelingen aan het personeel**

Mededelingen 461 – 2749 (september 1943 – september 1952)

Mededelingen 2751 – 3000 (september 1943 – juli 1954)

Mededelingen 3001 – 3845 (juli 1954 – april 1967)

#### **Map: RTM Concessies enz.**

Statuten 1904 en 1948.

Statuten van de Handel- en Reparatie-afdeeling der RTM, 1932

Bijlage B bij Reglement Dienstvoorwaarden (RDV) 1956 en 1960.,

Dordrechtsche Courant Onteigeningen t.b.v. Rotterdam – Hoogvliet, Middeldijk – Zwijndrecht, Oud-Beijerland – Goudswaard en Blaaksche Dijk – Strijen, 1902

Concessie Burgh – Steenbergen, 1909

Besluit Gedeputeerde Staten over stoomtram Rotterdam—Numansdorp (later Zuid-Beijerland) met zijtak Oud-Beijerland en paardentram Barendrecht—station Barendrecht, 1897

Diverse vergunningen van Gedeputeerde Staten en Minister van Waterstaat, 1902-1912

Rapport Donker, Breuning en Lucas over Kuiper, 1948

Ontwerpstatuten (afkomstig van aandeelhouders) met commentaar Commissarissen, 1948

Open brief aan De Groot c.s. van Vrolijk over ontslag Kuiper, 1948

Agenda Buitengewone Aandeelhouders Vergadering (ontslag Kuiper), 1948  
Blokje stembiljetten Aandeelhoudersvergadering  
Agenda 2<sup>e</sup> BAV (wijzigingen statuten, incl. ontwerp), 1948  
Personenvervoer-condities, 1952  
Concessie, 1955

**Map: RTM Financieel**

Aandelen en Obligaties  
Brief van Comité tot Behartiging aan obligatiehouders, 1942  
Overzicht financiële geschiedenis, plm. 1955  
Knipsels over de financiën 1968-1989

**Map: RTM Instructies**

Tarief voor vervoer reizigers tusschen HIJSM en RTM, 1911  
Leidraad conducteurs, plm. 1917  
Remmen, plm. 1917  
Samenstelling goederentreinen, 1917  
Over dekzeilen, 1918  
Remmen, 1918  
Conducteurstrommels Hoekse Waard en Voorne-Putten, 1918  
Aanname goederen te Rotterdam, 1918.  
Wijziging Voorne-Putten, 1919  
Vrij vervoer politie, 1921  
Werkliedenretours ook geldig op VSM, 1921  
Tarief extra vaarten, 1921  
Dienst Tuindorp (tarief), 1921  
Treinkruisingen, 1944  
Dienstvoorwaarden, 1949  
Treinkruisingen, 1950  
Dienstvoorwaarden, bijlage B, 1960  
Dienstvoorwaarden, 1963  
Dienstvoorwaarden, bijlage B, zonder datum

**Map: RTM Weg en Werken 1**

**Bundel:** STA-achtig  
Opening en sluiting lijnen en veren  
Netkaarten

**Bundel:** Dijkers

Alle lijn- en emplacementstekeningen uit het boek van A. Dijkers

**Los:**

Dordrechtsche Courant, Plan tram Rotterdam – Ridderkerk – Strijen, 1897  
Overeenkomsten spoor kruisingen te Rotterdam.  
Kruisingsvoorschriften RTM-NS, 1959  
Lijnlengtes en lijst openings- en sluitingsdata.  
Kaarten van het net.  
Kaart met plan rijkswegen door RTM-gebied  
Topografische kaarten  
Tekeningen van emplacementen.

**DOOS 144**

**Map: RTM Weg en Werken 2**

Contract levering rails t.b.v. Flakkee door John Cockerill, 1901  
Bestek Oud-Beijerland – Goudswaard, 1902  
Concept-bestek kunstwerken Middeldijk – Zwijndrecht, 1902  
Tekeningen verbouwingen station Rosestraat, 1941-1943 en 1960  
Correspondentie over opheffing tramdienst, 196<sup>4</sup>  
Over bediening trambrug Voorns kanaal na opheffing tramdienst, 1965

**Map: RTM Van Dongen**

Correspondentie C.P. van Dongen – J.C. Brusselaars, 1986-1991  
Onze reis van Delftshaven naar Zonnemaire, 1905

**Map: RTM Diversen**

**Bundel:** Correspondentie met SHV c.a. over levering kolen, 1936/7 en 1940

**Bundel:** Verhalen

Artikelen uit kranten en tijdschriften, 1905 - 1981

**Bundel:** Varia

Regeling evacuatie 1944

Rapport beschieting tram bij Goedereede, 1944

Over oorlogsschade, 1945

Overgeschreven artikel uit Fin. Dagblad over jaarverslag 1946:

Instructie plaatskaartenmachine, 195.

Rekening van RET voor werk aan brug Spijkenisse, 1954

Rapport door conducteur over het ongeluk op de Dordtsche Straatweg, 1956

Correspondentie

**Map: Verkeersvoorziening, o.a.**

Verslag commissie verbetering verkeer eilanden met ZH en NB, 1930

Verkeersvoorziening Goeree, 1938

Verslag door H.J. van Zuylen over de Hoekse Waard, 1941

Verbinding Schouwen – Roosendaal, 1947

Voorne-Putten, 1948, 1958

Schouwen-Duiveland, 1958

Uittreksel rapport werkgroep vervoer Rotterdam, 1963

Fragment notulen B&W Rotterdam, 1964

**Map: RTM Propaganda**

Programma van de Rotterdamsche Harmonie, 1929

Boekje Naar buiten met de RTM.

Diverse folders.

**Map: RTM Varia**

**Bundel:** Post: enveloppen, briefhoofd, tramstempel.

**Bundel:** Formulieren: in- en externe formulieren.

**Bundel:** Rest

Reclame voor goederenvervoer naar Tholen.

Vergunning om in spertijd buiten te zijn

Menu diner invoering dieseltractie op Rotterdam – Hellevoetsluis; 1952.

Menu diner met pers bij 75-jarig bestaan, 1953

Vruchtzegel op krantenband

Suikerzakjes.

Visitekaartje W.J. Cramer, Inspecteur van vervoer en Handelszaken

Lijst RTM-kaartjes in de verzameling van SNR

**Map: RTM Rollend Materieel 1**

Gevarieerde aantekeningen over rollend materieel.

Materieellijsten

Voorwaarden levering van Rijtuigen en Wagens Brouwershaven—Steenbergen, 1898

**Bundel:** waarnemingen 1935-1971.

**DOOS 144A**

**Map: RTM Rollend Materieel 2**

Materieellijsten

Complete lijst individuele voertuigen, A. Dijkers, 1958

Artikel over Billard motorrijtuigen van de RTM,

Artikel Nooit gebouwd RTM-materieel. Mark Grootendorst, Tramkoerier, met tekeningen

Artikel De Roadrailer 71, Bas van der Heiden, Tramkoerier

Artikel Motorwagen 1602 met aanhangrijtuig, H.J. van Zuylen

**Map: RTM Rollend Materieel 3**

Bundel W. Tieman.

Bundel A. Dijkers

Bundel J.W. Sluiter, motortractie.

Bundel J.W.A. Jekel

**Map: RTM Kampeer**

Documenten m.b.t. verhuur kampeerwagens

**Map: RTM Van der Spek**

Gegevens van het materieel

**Map: RTM Barten**

Manuscript Th. Barten over motormaterieel, zonder afbeeldingen

**Map: RTM Dienstregeling diversen**

Correspondentie m.b.t. vervoer scholieren naar Ambachtsschool Oud-Beijerland, 1925

Correspondentie kortingen scholieren Ambachtsschool Oud-Beijerland, 1919-1933

Toelichting ontwerp beperkte winterdienst 1943-1944,

**Map RTM Rollend Materieel, Vergunningen**

Vergunning M 65, M 66

Vergunning M 1701, 1801 - 1807

Vergunning 318

Vergunning M 74

Vergunning MABD 1602

Vergunning M 2001, B 2011

Vergunning 2002, 2012

Vergunning EB 1701 + MBD 1700 + EB 1702

Vergunning AB 1511-1512, 1514-B 1518

Vergunning AB 1507-1508

Vergunning AB 1501-BD 1506, 2 bladen

Vergunning BD 1631

Vergunning B 1520, ABD 1521

**DOOS 145****Map: RTM Toezicht 1**

Correspondentie met Raad van Toezicht en Ministerie over Rollend Materieel 1897-1908

**Map: RTM Toezicht 2**

Correspondentie met Raad van Toezicht en Ministerie over Rollend Materieel 1909-1947

Opgave aangekocht en gesloopt materieel 1948-1957

**Map: RTM Rollend Materieel Korf 1**

Locomotieven en motorwagens volgens H. Korf

**Map: RTM Rollend Materieel Korf 2**

Rijtuigen volgens H. Korf

**Map: RTM Rollend Materieel Korf 3**

Goederenwagens volgens H. Korf

**Map: RTM Rollend Materieel Brouwer**

Gegevens van het materieel volgens K. Brouwer

**DOOS 146****Los dienstregelingenboekjes c.a.**

Dienstregelingenboekjes uit de jaren 1901- 1966

**Map RTM Dienstregelingen publiek**

Voorwaarden en tarieven, 1909, 1914

Dienstregelingen, advertenties e.d., 1899– 1939

Affiche 1904

Beperkte dienstregelingen 1940 – 194

Voorlopige dienstregelingen 1945

Nooddienstregelingen 1953

Dienstregelingen en mededelingen, losse bladen, 1946– 1966

**DOOS 147****Map: RTM Dienstregelingen intern gebruik**

Mededelingen aan het personeel m.b.t. de dienstuitvoering en extra ritten, jaren 1940-- 1947

**Bundel:** Tijdtafels december 1945, ten dele met personeelsroosters

Beschrijving maatregelen Eeuwfeesten Zierikzee, 30 juli – 6 augustus 1949

**Bundel:** Roosters en diensten 8 oktober 1950

**Budel:** Dagrapporten februari 1953

Roosters en diensten, jaren 1953 – 1965

Mededeling extra trams voor NVBS najaar 1964

Mededeling opheffing Rotterdam—Spijkenisse, busvervangning, 6 november 1965



**Los in de doos aanwezig:**

**Tijdtafels en voorschriften betreffende den treindienst**

Hoeksche Waard en Voorne-Putten; 1920-1921, 1932- 1935, 1942, 1944, sommige met roosters  
Vervoer- en Handelszaken en/of dienstroosters

Goeree-Overflakkee en Zeeland; 1935, met roosters Vervoer- en Handelszaken

Goeree-Overflakkee, met roosters

Gehele net, jaren 1946 - 1949

**Map: RTM Tijdtafels en voorschriften betreffende den treindienst- 2**

Periode 1950 - 1956

**Map: RTM Dienstregelingen, Grafieken – 1**

Periode 1910/1911

Zomer 1936

Periode 1945 -1950

**Map: RTM Dienstregelingen, Grafieken – 2**

Periode 1952 - 1959

**DOOS 148**

**Map: RTM Jaarverslagen 1895 - 1919**

Jaarverslagen 1895 – 1919, ingebonden

Overzicht aantallen rollend materieel 1881-1903.

Delen over rollend materieel uit de jaarverslagen 1906-1914.

**DOOS 149**

**Map: RTM Jaarverslagen 1920 - 1934**

Jaarverslagen 1920 – 1934, ingebonden

**DOOS 150**

**Map: RTM Jaarverslagen 1935 - 1969**

Jaarverslagen 1935 – 1960-, ingebonden

Jaarverslagen 1951 en 1954 – 1957, los

Jaarverslagen 1961 – 1969, ingebonden

**S.A. BELGE DES TRAMWAYS DE DORDRECHT (TD)**

**ROTTERDAMSCHER TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ (RTM)**

**Paardentram Dordrecht**

**DOOS 151**

Basisinformatie met rollend materieel.

Schetsen van de

Opgave vervoer en opbrengst 1879-1918.

Vergunning voor spoor op Stationsplein, 1880.

Overdracht van de vergunning aan RTM, 1891.

Rijnbende, okt. 1935; met verhaal over paardentramwedstrijd.

Notities over rollend materieel, zie ook RTM stad Rotterdam